

ČESKÝ JAZYK – 9. ROČNÍK (úkoly 22. 3. – 26. 3. 2021)

- Tento týden se podíváme na nové učivo: SLOVESNÝ VID
- Není to nic složitého, stačí jen pozorně přečíst teorii. Kdo má možnost, podívejte se na video, kde máte vše pěkně vysvětleno! Odkaz máte níže.
- Udělejte si krátký zápis do sešitu (sami vyberte to důležité)
- Potom vypracujte dva krátké úkoly (nevadí, když budou chyby)
- V případě potřeby jsem vám k dispozici na emailu (zkoberska@post.cz), na FB skupině.

<https://www.youtube.com/watch?v=HgQ2D6hMRJk>

<https://www.youtube.com/watch?v=l0mtZBSOv-k>

SLOVESNÝ VID

- Slovesný vid vyjadřuje dokonavost nebo nedokonavost slovesa.
- Slovesa jsou podle vidu **dokonavá** nebo **nedokonavá**.

Dokonavá slovesa - D

- Vyjadřují děj jako ohraničený nebo jednorázový.
- **Nemohou vyjádřit přítomný děj** a jejich tvary přítomné vyjadřují budoucnost.

Dokonavá slovesa **nemohou vyjadřovat přítomný čas!**

- Např. *napsal* (minulý čas) - *napiše* (budoucí čas), *přečetl - přečte, pochopil - pochopí, naučil se - naučí se, zastavil se - zastaví se* = jak je vidět na příkladech, nelze jimi vyjádřit přítomný čas.

Nedokonavá slovesa - N

- Vyjadřují děj jako neohraničený, probíhající nebo opakovaný.
- **Lze u nich vyjádřit všechny časy** (minulý, přítomný i budoucí).
- Budoucí čas u nich vyjadřujeme pomocí tvaru slovesa být.
- Např. *psal* (minulý čas) - *píše* (přítomný čas) - *bude psát* (budoucí čas), *četl - čte - bude číst, chápal - chápe - bude chápat, učil se -*

učí se - bude se učit, obědval - obědvá - bude obědvat = jak je vidět na příkladech, můžeme jimi vyjádřit všechny časy.

Mnemotechnická pomůcka s tvarem slovesa být

Existuje poučka, která sice není zcela 100%, ale u nějakých případů se dá využít. Pokud před sloveso v infinitivu můžeme dát tvar slovesa být, tak se jedná o nedokonavé sloveso:

spát – budu spát nedokonavé

x

zaspat ~~budu zaspat~~ dokonavé

1. Určete, zda je sloveso nedokonavé (N), či dokonavé (D).

Vyhrát - ____, koupit - ____, koupat - ____, opravit - ____, půjčit - ____, hrát - ____,

růst - ____, zapojit - ____, vypustit - ____, číst - ____, zúčastnit se - ____, objevit - ____,

malovat - ____, porazit - ____, ptát se - ____, zrušit - ____, hrát - ____, přihlásit se -

2. Vymyslete sami 5 sloves nedokonavých a 5 sloves dokonavých:

3. Zkuste si procvičit vid (i cokoli jiného) na webu či nějaké mobilní aplikaci. Výsledek mi vyfoťte a pošlete.

<https://www.umimecesky.cz/cviceni-slovesny-vid>

www.pravopisne.cz

www.umimecesky.cz

www.mojecestina.cz

Aplikace do mobilu: pravopis hrou, čeština, česká gramatika, procvič pravopis.....

Matematika IX. A – týden 22. – 26. 3. 2021

Dnes si zapište a zapamatujte, co je to lineární funkce, jaký je její předpis a jak vypadá graf. A jaké vlastnosti může mít. Narýsujte grafy a vyřešte 3 úlohy. Potřebujete-li pomoc, ozvěte se mi 😊. Sešit s hotovou prací doneste ukázat nebo v současné situaci raději vyfoťte a pošlete mi v pátek 26. 3. Dostanete další známky do 2. pololetí.

Ať se vám daří a buďte zdraví

LINEÁRNÍ FUNKCE

22. března

Každá funkce $y = ax + b$, kde a a b jsou libovolná čísla a definičním oborem je množina všech reálných čísel, se nazývá lineární funkce.

Grafem lineární funkce je přímka.

Příklady lineárních funkcí:

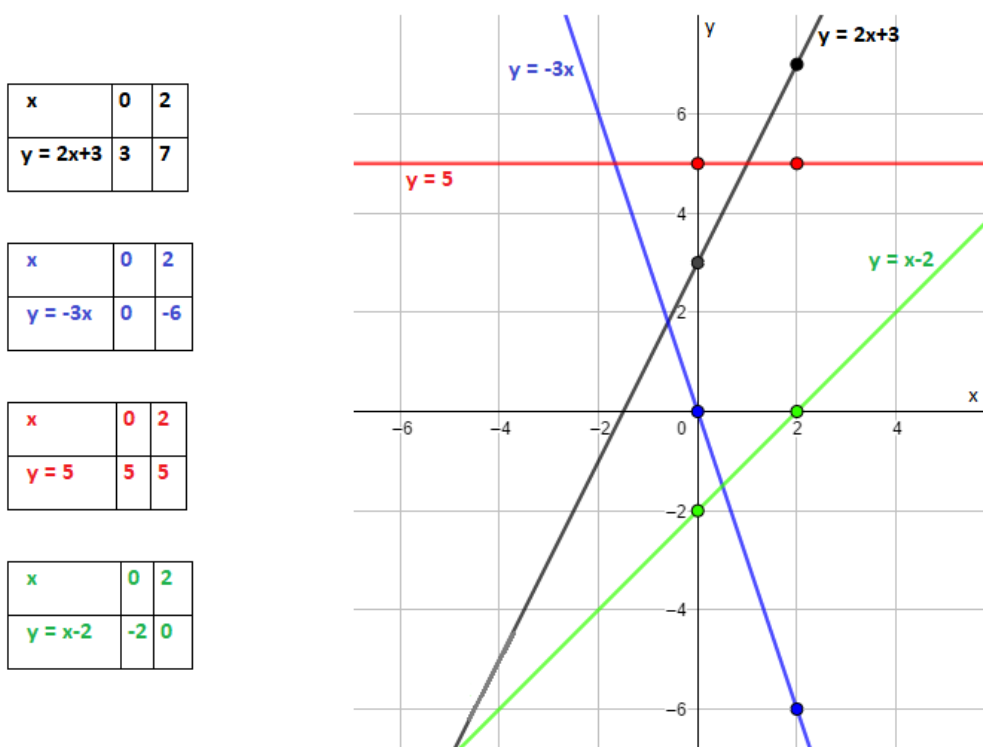
$$y = 2x + 3$$

$$y = -3x$$

$$y = 5$$

$$y = x - 2$$

Úkol: Sestroj grafy uvedených lineárních funkcí. Víš, že grafem lineární funkce je přímka. Přímku určují dva body. Pro sestavení každého grafu nám budou vždy stačit dva body. Jako x u každé funkce zvolím čísla 0 a 2. Dopočítám y . Grafy jsem sestrojila do jedné soustavy souřadnic a vyznačila barevně.

Je-li $a > 0$ (kladné) funkce je **ROSTOUCÍ** (např. $y = x - 2$; naše zelená funkce, graf stoupá nahoru)

Je-li $a < 0$ (záporné) funkce je **KLESAJÍCÍ** (např. $y = -3x$; naše modrá funkce, graf klesá dolů)

Je-li $a = 0$ funkce je **KONSTANTNÍ** (např. $y = 5$; naše červená funkce, graf je rovnoběžný s osou x)

Příklad: Rozhodněte, jestli předpis určuje lineární funkci. Pokud ano, zjisti, jestli je rostoucí, klesající nebo konstantní. (Lineární funkce má předpis $y = ax + b$)

$y = 15x$ Ano, je to lineární funkce. $a = 15 > 0$, je kladné a proto je funkce rostoucí.

$y = -3 - x^2$ Ne, x je umocněno na druhou, proto to není lineární funkce.

$y = 5 - 4x$ Ano, je to lineární funkce. $a = -4 < 0$, je záporné a proto je funkce klesající.

$y = 4$ Ano, je to lineární funkce. $a = 0$, proto je funkce konstantní.

$y = -1/2x + 3/4$ Ano, je to lineární funkce. $a = -1/2 < 0$, je záporné a proto je funkce klesající.

$y = 4/x - 2/3$ Ne, x je ve jmenovateli zlomku, proto to není lineární funkce.

SAMOSTATNÁ PRÁCE**24. března**

1. Sestroj grafy lineárních funkcí

- $y = x + 3$
- $y = 3 - x$
- $y = 3$

2. Opakování:

- Krev v lidském těle tvoří 7,6 % celkové hmotnosti člověka. Kolik kilogramů krve je v těle Simony, která váží 56 kg?
- Dělník naloží auto pískem za 5 hodin. Za kolik minut naloží auto nakladač, který je 120krát rychlejší než dělník?
- Petr posílá video přes internet. Soubor nahrával 1h 20 min rychlostí 3 Mb/s. Kolik minut by se video nahrávalo, kdyby ho posílal Tomáš, který má internet s rychlostí 8 Mb/s?

Milí deváťáci, zasílám vám úkol z angličtiny na týden (22. - 26.3.)
 prosím do pátku 26.3. mi pošlete fotky vypracovaného úkolu nebo doneste ke kontrole sešit
 do školy. Pokud něčemu nebudete rozumět, kontaktujte mě přes Messenger na FB nebo na
 emailu - miskalamerova@gmail.com. Se vším vám ráda poradím! Držím palce :)

TRAVELING – CESTOVÁNÍ

VACATION BY THE SEA – DOVOLENÁ U MOŘE (Přepiš slovíčka do slovníčku !)

Journey - cesta	Rent - pronajmout
Trip - výlet	Weather forecast – předpověď počasí
Flight - let	Wild nature – divoká příroda
Departure – odjezd , odlet	Take a trip on boat – plavba, výlet na lodi
Arrival – příjezd , přilet	Sight seeing – prohlížet si památky
Entrance - vstup	Slide / toboggan - tobogán
Exit - výstup	Sunbed – lehátko na pláži
Passport – cestovní pas	Beach umbrella/ parasol - slunečník
Check in – přihlásit se	Sunscreen – opalovací krém
Check out – odhlásit se	Sunbathe – opalovat se
Airport - letiště	Relax - relaxovat
Tourist office – informační centrum	Excursion - exkurze
Recommend - doporučit	Guide - průvodce
Decide – rozhodnout se	Look around – rozhlížet se

Přelož následující věty do angličtiny! Využij nová slovíčka

- 1) V kolik hodin je náš odlet?
- 2) Mohu zkontrolovat Váš pas?
- 3) Kde je nejbližší východ z letiště?
- 4) Kde najdu nejbližší infocentrum?
- 5) Jakou exkurzi byste mi doporučil?
- 6) Nemohu se rozhodnout jestli mám jet na výlet lodí nebo si udělat výlet do divoké přírody.
- 7) Doporučil bych Vám prohlédnout si památky
- 8) Rád bych se jen opaloval a relaxoval.
- 9) Jak je to daleko na pláž?
- 10) Rád bych si pronajal tyto dva slunečníky s lehátkem na 4 dny.
- 11) Máte tu nějaký opalovací krém?
- 12) Můžu použít ten tobogán u bazénu?
- 13) Jaká je předpověď počasí na zítra?
- 14) V kolik hodin se musíme odhlásit z hotelu?
- 15) Rozhlédni se kolem!

Finanční gramotnost č.9 – týden 22.3. 26.3:

9. ročník

Téma : ochrana spotřebitele

Tento týden budete odpovídat na jednoduché otázky. Pokuste se zamyslet a odpovědět do sešitu.

Vím, že jsme to nedělali a proto si můžete správnou odpověď zkontrolovat sami v nápovědě dole.

Úkol č. 1

OCHRANA SPOTŘEBITELE

1. O čem je prodávající povinen řádně informovat spotřebitele?
2. Kdo je vůči kupujícímu odpovědný za vady?
3. Je možné reklamovat zboží v jiné provozovně jednoho obchodního řetězce?
4. Jak dlouhá je (ze zákona) záruční doba u spotřebního zboží?
5. Musím mít při reklamaci originální obal?
6. Do kdy musí být vyřízena reklamáce?
7. Co se stane, když není reklamáce v řádné době vyřízena?

Úkol č.2

Napiš jak se nazývá měna, kterou se platí v daném státě (vyhledej na netu). Opiš stát do sešitu a vedle napiš název měny.

Polsko....., Rakousko....., Anglie....., Švédsko....., USA....., Kanada.....,
Švýcarsko.....,

Nápověda - OCHRANA SPOTŘEBITELE

1. O čem je prodávající povinen řádně informovat spotřebitele?

O vlastnostech a způsobu použití výrobků, o uplatnění reklamáce spotřebitelem a formálně správném průběhu reklamačního řízení....

2. Kdo je vůči kupujícímu odpovědný za vady?

Výlučně prodávající.

Výjimkou je pouze situace, kdy je v záručním listu určen jiný podnikatel, který je povinen provést opravu (tzv.záruční servis).

3. Je možné reklamovat zboží v jiné provozovně jednoho obchodního řetězce? **Ano.**
4. Jak dlouhá je (ze zákona) záruční doba u spotřebního zboží? **24 měsíců**

5. Musím mít při reklamaci originální obal?

Ne. Prodejce nemůže jakkoli omezovat naše právo věc reklamovat.

6. Dokdy musí být vyřízena reklamace? Do 30 dnů.

7. Co se stane, když není reklamace v řádné době vyřízena?

Pokud není vyřízena do 30 dnů, je reklamovaná vada považována za neodstranitelnou a spotřebitel může odstoupit od kupní smlouvy nebo žádat výměnu zboží za nové

9.ročník učivo od 22.3-26.3.2021

Téma : Opakování - Transformátor

Zapiš si do sešitu a nakresli obrázky.

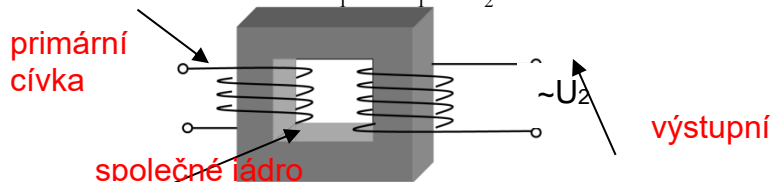
Transformátory slouží ke změně výstupního napětí U_2 (pouze střídavé napětí)

Transformátor se skládá ze dvou cívek , **primární a sekundární**, které se liší počtem závitů. Dále z železného magneticky **vodivého jádra**.

Vzorec pro výpočet :

$$p = \frac{U_2}{U_1} = \frac{N_2}{N_1} = \frac{I_1}{I_2}$$

Popis transformátoru .

Schematická značka :

Použití v praxi :

Např :nabíječka mobilu, nabíječka notebooku, autodráha, televizi, elektrické spotřebič

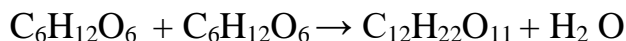
Otázky zapiš do sešitu a odpověz.

1. K čemu slouží transformátory?
2. Z kolika cívek se skládá transformátor?
3. Jak se cívky nazývají? a
4. Čím se cívky liší?
5. K jakému napětí se transformátory připojují?
6. Napiš vzorec transformačního poměru:
7. Kde se doma můžeme setkat s transformátorem?
.....
8. Nakresli schematickou značku transformátoru:

Chemie pro 9.třídu v týdnu od 22.3.-26.3.2021
Zápis a úkol odevzdej ve škole nebo pošli na mail do 26.3.2021
chemienovakova@seznam.cz

Zápis:

DISACHARIDY – jsou cukry se dvěma molekulami

Tento odstavec nepiš, jen si přečti a počítej: Tato rovnice je jednoduchá – sečti si vlevo počet uhlíků, počet vodíků a počet kyslíků a odečti od nich vodu (2 vodíky a 1 kyslík). Není to vůbec těžké – mrkni na to.

Zástupci:

SACHAROSA – je to obyčejný cukr, který se získává z *CUKROVÉ ŘEPY* nebo *CUKROVÉ TRŤINY*. Tento cukr máme doma jako: moučkový, krupice, krystal aj. názvy.

MALTOSA – tomuto cukru se říká SLADOVÝ CUKR a získává se z *JECMENE*

POLYSACHARIDY – jsou to cukry s mnoha molekulami (předponu „poly“ už známe z plastů – znamenají „mnoho“)

Tento odstavec nepiš, jen si přečti a počítej: Tato rovnice je zase jednoduchá – podívej se na vzorec vlevo, od něj odečti vodu a dostaneš vzoreček v závorce. Už víš, že „n“ za závorkou znamená počet molekul (zase známe z učiva o plastech)

Zástupci:

ŠKROB – máme v např. v *BRAMBORÁCH*, *BANÁNECH*, *RÝŽI*

CELULOZA – je to stavební prvek trav nebo stromů

Úkol

V textu je část odpovídající příbalovému letáku léčiva Acylpyrin. Přečti si jej a porad' třem lidem, co mají dělat.

Text: Pokud lékař neurčí jiné dávkování, pak užívejte takto:

- Dospělí a starší 16 let mohou každých 4 až 8 hodin užívat 1-2 tablety. Nepřekračujte denní dávku 8 tablet a odstup mezi dávkami dodržujte alespoň 4 hodiny!
- Pokud nedojde ke zmírnění horečky do 3 dnů nebo do 5 dnů nevymizí bolesti, Váš stav se zhorší, případně se vyskytnou komplikace, navštivte neprodleně lékaře.
- Látka v léčivu obsažená se nazývá kyselina acetylsalicylová a může být nebezpečná pro děti mladší 16 let. Proto je tento lék možný užívat pouze na doporučení lékaře. Dávkování vždy určuje lékař!
- Obvyklé dávkování pro nemocné děti nad 7 let je 0,5 tablety 3xdenně. Dětem nad 12 let se pak dávka zvyšuje na 1 tabletu také 3x denně.

1. člověk: Jsem žena ve věku 20 let a mám první den horečku 38,5°C. Co mám dělat?

2. člověk: Jsem muž ve věku 50 let a již třetí den snižuji horečku Acylpyrinem. Horečka stále neklesá. Co mám dělat?

3. člověk: Jsem dítě ve věku 8 let a mám horečku 39°C. Co mám dělat?

PRÉTERITUM POMOCNÝCH SLOVES (PROCVIČOVÁNÍ)

- Procvič si jednoduchý minulý čas u pomocných sloves v příloženém PL.
 - Zašli, anebo přines do školy ke kontrole do 26. 3. 2021.
- Pokud budeš chtít pomoci, napiš na mess, nebo mě kontaktuj mailem - alespavelka@seznam.cz

Pomocná slovesa

a) vyčasuj sloveso **SEIN** v préteritu

.....

b) vyčasuj sloveso **HABEN** v préteritu

.....

Ergänze die richtige Form des Hilfsverbs SEIN im Präteritum. / Dopln správny tvar pomocného slovesa „SEIN“ v préteritu.

Wo.....du gestern? Ichin Berlin.ihr in der Schule? Nein, wir.....krank. WoSie, Herr Müller? Herr Müller.....zu Hause.

Übersetzt ins Präteritum. / Přelož do préterita.

V úterý jsem byl nemocný. -

V létě jsme byli v Německu. -

Vše bylo dobře. -

Ve třídě bylo 15 žáků. -

Jaké bylo včera počasí? -

Kde jste byla v neděli, paní Langová? -

Včera bylo slunečno. -

Bylo to pěkné. -

Ergänze die richtige Form des Hilfsverb HABEN im Präteritum. / Dopln správny tvar pomocného slovesa „HABEN“ v préteritu.

Ich.....Geburtstag. Wir.....keine Zeit.du Glück?

Er.....einen Hund.ihr Hunger?

Übersetze ins Präteritum. / Přelož do préterita.

Měl jsi štěstí. -

Kdy jste měl narozeniny, pane Kleine? -

Měli smůlu. -

Pan Müller měl v únoru narozeniny. -

Děti měly hlad. -

Anna neměla čas. -

Včera jsem měl/-a narozeniny. -

Milí devátáci,

následující text si přepište do sešitů a naučte se jej. Písemně do sešitu vypracujte otázky, které jsou pod textem a tyto vypracované otázky doneste do školy, ať vám je mohu oznámkovat. Pokud chcete, můžete mi je zaslat elektronicky na mail: domacipriprava@centrum.cz. Termín odevzdání vypracovaných otázek je pátek, 26.3. 2021. Jistě vám nemusím říkat, že chci vidět odpovědi v celých větách. 😊

Krátké opakování

Již víme, co to znamená politika appeasementu, tedy politika ústupků a usmírování. Západní mocnosti se mylně domnívali, že takto uspokojí Hitlerovy územní požadavky a vyhnou se tak krvavému válečnému konfliktu. Hitler požadoval, aby ČSR dala Německu pohraniční území, tzv. Sudety, obývané hlavně německým obyvatelstvem. Francie i Británie v tomto záměru Hitlerovi nebránili, naopak přemlouvali ČSR, aby mu vyhovělo. ČSR si uvědomovalo, že splnění Hitlerových požadavků by znamenalo konec jeho státní samostatnosti a nezávislosti, začalo mobilizovat. Došlo ale k vnučení takzvané mnichovské dohody, jejíž obsahem bylo rozhodnutí, že ČSR dá Německu svá pohraniční území.

Krizová situace ČSR v období mnichovské dohody

Demokratické uspořádání ČSR bylo nacistům trnem v oku. ČSR poskytla politický azyl německým antifašistům a představitelům německé demokratické kultury a inteligence. Kromě přímé hrozby Německa byla ČSR pod tlakem také ze strany sudetoněmeckého politického hnutí v čele s Konrádem Henleinem. To se snažilo přispět k jejímu vnitřnímu rozkladu a záměrně stupňovalo požadavky vůči vládě tak, aby nemohly být splněny a vina za ztroskotání jednání byla svalena na československou vládu. Podobné snahy měla také Hlinkova slovenská lidová strana, která žádala autonomii (=samostatnost) pro Slovensko. I ze strany maďarské menšiny existovaly snahy o odtržení. Československá republika nebyla tedy ohrožena jen zvenčí (Německem), ale i zevnitř, vlastní vnitřní krizí. Roku 1935 proběhla po abdikaci (=odstoupení) prezidenta Masaryka nová volba. Na Masarykovo doporučení a také na doporučení Vatikánu se jím nakonec stal Edvard Beneš. V Německu pokračovaly vojenské a špionážní přípravy namířené proti Československu. Dne 23. 9. 1938 byla v ČSR vyhlášena všeobecná mobilizace. Dne 30.9. 1938 proběhla mnichovská dohoda, bylo dohodnuto odtržení pohraničních území Československa ve prospěch Německa. Hned příští den vláda a prezident republiky tento „diktát“ přijali. Beneš počítal s tím, že se československá krize bude řešit v souvislosti s širším evropským konfliktem, k němuž musí brzy dojít. Přijetí mnichovských rozhodnutí otevírá „věčnou“ otázku: měli, nebo neměli jsme se bránit?

Otázky:

- 1) Co je to abdikace?
- 2) Co to byla Mnichovská dohoda?
- 3) Kdo to byl Konrád Henlein?
- 4) Co je to autonomie?
- 5) Myslíte, že jsme se měli bránit? ANO/NE + Uved'te proč si to myslíte.

Přírodopis 9. A 22. 3. – 26. 3. 2021 zadání 10

Budeme pokračovat v učivu-přírodní zdroje. **Vaším úkolem na tento týden je pozorně si pročíst text, zapsat do sešitu zápis a doplnit opakování (z toho budete známkování).**

Můžete si přijít taky pro tištěnou verzi do školy nebo na konzultaci – pokud něčemu nerozumíte – každý pracovní den od 9 – 11 h. Úkol mi přineste ukázat do školy 26. 3. nebo vyfoťte a do 26. 3. pošlete na mail: hanusova.ucitelka@seznam.cz

Rozdělení přírodních procesů (pročti si): Obnovitelné zdroje energie-jsou takové, které se dokáží samy bez pomoci nebo s malou pomocí člověka obnovit. **Druhy obnovitelných zdrojů energie:**

a) *Kinetická energie Země a Měsíce-tzv. energie přílivu a odlivu*

b) *Geotermální energie-využití energie ze zemského jádra -např. gejzír*

(<https://cs.wikipedia.org/wiki/Gejz%C3%ADr>)

c) *Vytváření a spalování biomasy-biomasa = hmota živočišného / rostlinného původu – biomasou se nahrazují běžná fosilní paliv (např. benzín nafta, uhlí)*

d) *Větrná energie*

- větrem roztočená turbína vytváří mechanickou energii, která putuje do generátoru a stává se elektrickou energií
- Největší větrná elektrárna na světě je Roscoe v USA ve státě Texas. Je tvořena 627 turbínami = výkon 781,5 MW
(<https://www.nazeleno.cz/energie/vetrna-energie/nejvetsi-vetrna-farma-roscoe-o-vykonu-781-5-mw-stoji-v-usa.aspx>)

e) *Vodní energie*

- Pohybová energie vody např. z řek se v generátoru ve vodní elektrárně přeměňuje na energii elektrickou.
- Vodní elektrárny jsou šetrné k životnímu prostředí
- Největší vodní elektrárna na světě jsou Tři soutěsky v Číně
(https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_nejv%C4%9Bt%C5%A1%C3%ADch_vodn%C3%ADch_elektr%C3%A1ren). Má 32 turbínostrojů (turbína + generátor) – každý z nich má výkon 700MW. Celkový výkon je 22 400 MW

f) *Solární energie*

- Sluneční záření dopadá fotovoltaický panel a energie ze slunečního záření se přeměňuje na energii elektrickou
- Největší solární elektrárna na světě postavili ke konci roku 2019 v Egyptě
(<https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/nejvetsi-solarni-elektrarna-sveta-je-videt-i-z-vesmiru-40307679>).

Zápis do sešitu:

Obnovitelné zdroje energie

- jsou takové, které se dokáží samy bez pomoci nebo s malou pomocí člověka obnovit.

Druhy:

a) Kinetická energie Země a Měsíce-tzv. energie přílivu a odliv.

b) Geotermální energie-využití energie ze zemského jádra (např. gejzír).

c) Vytváření a spalování biomasy-biomasa = hmota živočišného / rostlinného původu – biomasou se nahrazují běžná fosilní paliv (např. benzín nafta, uhlí).

d) Větrná energie-větrem roztočená turbína vytváří mechanickou energii, která putuje do generátoru a stává se elektrickou energií.

e) Vodní energie-pohybová energie vody např. z řek se v generátoru ve vodní elektrárně přeměňuje na energii elektrickou.

f) Solární energie-sluneční záření dopadá fotovoltaický panel a energie ze slunečního záření se přeměňuje na energii elektrickou.

Výchova k občanství č. 9 – týden 22.3.-26.3.

9. ročník

Téma: zákoník práce

Tento úkol je na téma zákony, ale také se týká pracovních činností a to zaměstnání. Tyto informace jsou opravdu pro Vás zajímavé a určitě také přínosné. Není to jen obyčejný úkol.

Přečti si – nastuduj informace ze zákoníku práce a pak odpověz do sešitu. Otázky neopisuj, rovnou odpovídej (odpovědi napiš, nejenom a)b) atd.)

1. Zákoník práce

- vymezuje základní zásady pracovněprávních vztahů:

- a) pracovní poměr,
- b) pracovní doba a doba na odpočinek,
- c) bezpečnost a ochrana zdraví při práci,
- d) odměňování za práci,
- e) překážky v práci,
- f) dovolená a péče o zaměstnance,
- g) základní povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Zaměstnavatel

Právnícká nebo fyzická osoba, která zaměstnává fyzickou osobu v pracovněprávním vztahu, se považuje za zaměstnavatele. Vystupuje v pracovněprávních vztazích svým jménem a má odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.

Zaměstnanec

Pracovněprávní způsobilost (mít práva a povinnosti, vlastními právními úkony nabývat těchto práv a brát na sebe tyto povinnosti) má fyzická osoba dnem, kdy dosáhne 15 let věku. Zaměstnavatel s ní nesmí sjednat den nástupu do práce v den, který předchází dni, kdy tato fyzická osoba ukončí povinnou školní docházku.

Pracovní smlouva musí obsahovat:

1. Druh práce, který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat.
2. Místo nebo místa výkonu práce, ve kterých má být práce vykonávána.
3. Den nástupu do práce.

Zaměstnanec musí být při nástupu do práce seznámen:

- s pracovním řádem,
- s předpisy k zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci,
- s kolektivní smlouvou,
- s vnitřními předpisy.

Práva zaměstnanců vyplývající z pracovního poměru:

1. Být seznámen s pracovním řádem a mít jej kdykoli volně přístupný.
2. Vykonávat práci podle uzavřené pracovní smlouvy.
3. Právo dostat za vykonanou práci mzdu.
4. Právo na příznivé a důstojné pracovní podmínky.
5. Právo na bezpečnost a ochranu při práci.

6. Zaměstnanci dále mají právo:

na odpočinek (přestávky na jídlo, přestávky na odpočinek mezi jednotlivými směnami, nepřetržitý odpočinek v týdnu a pod.), na zotavení po práci (nárok na dovolenou), na poskytnutí volna při závažných osobních překážkách (návštěva lékaře se sebou, s rodinnými příslušníky, účast na pohřbu, svatbě, stěhování zaměstnance a pod.), na hmotné zabezpečení při pracovní neschopnosti (nemoci, úrazu), v souvislosti s těhotenstvím a rodičovstvím atd..

Právo na poskytování stravy - buď ve stravovacích zařízeních zaměstnavatele, nebo jiných stravovacích zařízeních.

Ženy a muži mají právo na rovné zacházení. U žen se berou v úvahu i jejich fyziologické předpoklady a jejich společenská funkce v mateřství.

Zaměstnanci, u kterých došlo k porušení jejich práv vyplývajících z pracovněprávních vztahů, si tato svá práva mohou uplatnit u soudu.

Povinnosti zaměstnanců vyplývající z pracovního poměru:

- a) pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci,
- b) využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly,
- c) dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni,
- d) řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.
- e) Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání.

Zaměstnanec je dále povinen:

1. účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,
2. podrobit se pracovně lékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy,
3. dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,
4. dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu,
5. nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště,
6. oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci.

Pracovní list – práva a povinnosti zaměstnanců

1. Jak se jmenuje kniha, kde najdeš základní zásady pracovněprávních vztahů?

.....

2. Zaměstnancem se můžeš stát (zakroužkuj správnou odpověď):

- a) po dosažení 15. roku věku
- b) kdykoliv
- c) po dosažení 18. roku věku

3. Napiš tři základní údaje, které musí obsahovat pracovní smlouva:

a).....

.

b).....

c).....

4. Máš právo zúčastnit se pohřbu rodinného příslušníka v pracovní době? Zakroužkuj správnou odpověď.

- a) ano
- b) ne
- c) záleží to na vedoucím

5. Představ si, že jsi již tři měsíce nedostal od svého zaměstnavatele mzdu za řádně vykonanou práci. Na koho se obrátíš? Zakroužkuj správnou odpověď.

- a) na svého nadřízeného
- b) na soud
- c) na magistrát v místě bydliště

6. Odmítl jsi účastnit se školení zaměřeného na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Porušil jsi nějakou svoji povinnost? Zakroužkuj správnou odpověď.

- a) ano
- b) ne
- c) nemusím se školení zúčastňovat

7. Musíš při práci dodržovat stanovené postupy, nebo si to můžeš dělat podle svého vlastního rozhodnutí. Zakroužkuj správnou odpověď.

- a) můžu si to dělat podle svého postup
- b) musím dodržovat stanovený postup

Zeměpis 9. A (učivo 22. 3. – 26. 3. 2021)

- Tento týden se podíváme na politické a vojenské organizace. Řadu z nich znáte, slýcháte o nich ve zprávách, čtete na webu apod.
- Udělejte si krátký zápis do sešitu
- Kdybyste cokoli potřebovali, ozvěte se na FB skupinu nebo email zkoberska@post.cz

Mezinárodní organizace vznikají za účelem kooperace několika států v určité oblasti - existují organizace vojenské, politické a hospodářské.

Nejvýznamnější:

OSN - Organizace spojených národů (prakticky všechny státy světa)

- vznik 24. 10 1945 podpisem Charty OSN.
- sídlo v New Yorku
- založena na základech svrchované rovnosti (členové si jsou rovni bez ohledu na velikosti území, počet obyvatel –každý stát 1 hlas)
- členem může být každá země ochotna přijmout závazky Charty

Některé organizace OSN:

WHO –Světová zdravotnická organizace

UNESCO–Organizace pro vzdělání, vědu, kulturu

UNICEF–Dětský fond OSN

FAO –Organizace pro výživu a zemědělství

IMF–Mezinárodní měnový fond

NATO - Severoatlantická aliance (USA, Kanada a většina Evropy)

- největší vojenské seskupení států na světě
- vznik 4. 4. 1949 ve Washingtonu (12 států) jako bezpečnostní záruka pro západoevropské státy před příp. útokem Sovětského svazu

SNS - Společenství nezávislých států (např. Bělorusko, Kazachstán, Rusko)

Ekonomické organizace

- **OECD** - Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (35 vyspělých států světa, např. Francie, Německo, Itálie)
- **ASEAN** - Asociace národů jihovýchodní Asie (např. Thajsko, Filipíny, Indonésie)
- **EU** - Evropská unie (např. Francie, Německo, Švédsko)

- **OPEC** - Organizace zemí vyvážejících ropu (např. Katar, Kuvajt, Saúdská Arábie, Venezuela)

Nevládní organizace

(nestátní neziskové)

K nejznámějším patří např.:

Mezinárodní červený kříž—pomoc při přírodních katastrofách

Greenpeace—ochrana životního prostředí